

Kỹ thuật canh tác cây Bông vải

1. Chọn đất trồng bông

Hầu hết các loại đất thích hợp cho cây trồng cạn đều có thể trồng bông vải, tuy nhiên để đạt năng suất cao, hiệu quả kinh tế lớn cần chọn đất tốt, giàu dinh dưỡng, tơi xốp, thoát nước, giữ ẩm, ít chua ($pHKCl > 5$). Bông vải là cây ưa nước, nhưng rất sợ bị úng vì vậy cần chọn đất cao ráo, dễ tiêu nước, có nguồn nước tưới chủ động.

2. Chọn giống kháng

Giống được sử dụng là VN 01-2 kháng sâu miệng nhai, kháng rầy khá

3. Lùi thời vụ

Thông thường bông vải ở nước ta có hai thời vụ trồng đó là vụ mưa (còn gọi là vụ Mùa) và vụ khô (còn gọi là vụ Đông Xuân). Tuy nhiên mỗi vùng có điều kiện khí hậu, đất đai khác nhau, nên thời vụ trồng cũng khác nhau. Ở Đồng Nai và Bình Phước thời vụ gieo từ 15/7 -30/7 cho năng suất cao nhất, tuy nhiên khi bông nở thường gặp mưa vào cuối vụ làm cho chất lượng bông giảm sút và khó thu hoạch, phơi phong, bảo quản.

Cho nên thời vụ gieo bông vụ mùa được khuyến cáo từ 01/8 – 20/8 dương lịch (lùi lại so với trước đây từ 15 -30 ngày), nhưng khi trồng bông vào thời điểm này lại có vấn đề khác nảy sinh: chất lượng bông tăng nhưng lại bị khô hạn vào cuối vụ làm cho cây bông bị rụng nụ hoa và quả non. Để giải quyết vấn đề này thì Một loạt các giải pháp được đề ra được đề ra là tăng mật độ gieo trồng hợp lý, phủ bồi cho bông, bón phân lót Cotttofer, phun phân bón lá KNO_3 , phun chất điều tiết sinh trưởng Pix, bấm ngọn sớm, tưới nước bổ sung, ...

4. Mật độ và khoảng cách gieo

– Mật độ gieo trung bình: 55.000 – 60.000 cây/ha

– Khoảng cách:

+ Trồng bông hàng đơn: 0,7m x 0.25m x 1 cây/hốc

+ Trồng bông hàng kép: 0,4m x 1m x 0,25m x 1 cây/hốc

Với khoảng cách gieo như trên thì mật độ đạt B/Q 57.000 cây/ha.

Lưu ý:

– Đối với đất xấu và thời vụ gieo trồng càng muộn thì mật độ gieo phải càng cao.

– Khi gieo bông ở mật độ cao và bón nhiều phân đạm sẽ làm cho cây bông mất cân đối, cành lá rậm rạp. Điều này là không tốt do cây bông phát triển thiên về sinh

trường dinh dưỡng, trong khi đó chúng ta mong muốn cây bông cho nhiều quả để đạt năng suất cao. Để khắc phục hiện tượng này chúng ta có thể sử dụng chất điều tiết sinh trưởng Pix để phun cho cây bông.

5. Phân bón chất điều hoà sinh trưởng (Pix)

– Bón lót: Việc bón phân trước khi gieo bông là rất cần thiết và là một tiên bộ kỹ thuật, đặc biệt có hiệu quả đối với vùng đất xấu và cây trồng trước không phải là cây họ đậu.

Công thức bón phân là 120-90-90 (2:1,5:1,5), Làm cỏ và bón thúc 2 lần vào các giai đoạn 20 và 50 ngày sau gieo (Số lượng và chủng loại phân bón xin xem phần phụ lục).

– Phun KNO₃ cuối vụ 2 lần, mỗi lần cách nhau 7 – 10 ngày.

– Dùng chất điều hoà sinh trưởng Pix phun cho cây bông vào 3 giai đoạn 25, 35 và 55 ngày sau gieo, với liều lượng 300ml/1ha/vụ và được chia làm 3 lần phun là (50ml, 100ml và 150ml), để giúp cây bông phát triển cân đối, tăng khả năng quang hợp và chịu hạn.

6. Chăm sóc – làm cỏ – xới xáo

Chăm sóc thời kỳ cây con là rất quan trọng, cây khỏe sẽ cho năng suất cao. Khi cây bông đạt 15 ngày sau gieo cần phải xới xáo nhẹ xung quanh gốc, nhằm phá vầng tạo độ thoáng cho bộ rễ phát triển và trừ cỏ dại lẫn át khi cây bông còn nhỏ.

Thời kỳ ra nụ cần tiến hành xới sâu để xúc tiến bộ rễ ăn sâu, độ sâu xới từ 10 – 15 cm. Đồng thời kết hợp vun đất vào gốc cây nhằm chống đổ.

Khi bông đã ra hoa, bộ rễ đã phát triển khá mạnh, lúc này không nên xới sâu làm tổn thương rễ. Chỉ nên xới nhẹ sau mưa hoặc sau khi tưới, đồng thời vun cao vào gốc để tránh cây bị đổ ngã.

7. Bấm ngọn

Bấm ngọn thân chính và bấm đầu cành là kỹ thuật quan trọng trong toàn bộ kỹ thuật canh canh. Bấm đúng lúc sẽ hạn chế ưu thế phát triển về phía ngọn, làm cho nụ nhiều, quả nặng hơn, hạn chế chiều cao cây, và chín sớm.

Việc bấm ngọn bông phụ thuộc độ phì đất, chế độ chăm sóc, khí hậu, giống... Nên bấm ngọn vào thời kỳ cây bông đã có khoảng 8 – 10 cành quả (70 – 80 ngày tuổi).

8. Tưới tiêu – Chống hạn cuối vụ

Bông là cây rất cần nước, nhưng không chịu úng, để đạt năng suất cao, phẩm chất tốt cần chú ý:

Về mùa khô, tưới định kỳ 10 – 15 ngày/lần.

Về mùa mưa, phải chủ động tiêu nước, bông vải rất sợ bị úng nước dù chỉ trong thời gian ngắn.

Chống hạn cho cây vào cuối vụ:

- Dùng chế phẩm tăng sự cứng cáp của cây (Pix)
- Sử dụng phân bón lá KNO₃ (gồm N và K hàm lượng cao khoảng 40%) để tăng khả năng đậu quả cho cây bông .
- Phủ đất bằng xác bã thực vật như thân bắp, rơm rạ,...
- Dùng phân hữu cơ khoáng giữ ẩm (Cottofer) do Công ty CP bông vải & kinh doanh tổng hợp Miền Đông sản xuất để chống hạn cho cây bông: Thành phần bao gồm phân hữu cơ hoá sinh, NPK và chế phẩm đấng trương AMS có tác dụng hấp thu nước trong mùa mưa và khi mùa khô đến sẽ giải phóng nước trở lại cho cây hút.

Với phương pháp chống hạn trên, có thể duy trì khả năng chịu hạn của cây bông trong vòng 10-15 ngày mà không ảnh hưởng đến năng suất hay chất lượng của cây bông.

9. Phòng trừ sâu bệnh hại bông

*** Bệnh hại bông:**

- Phòng trừ bệnh đóm lá sò giai đoạn cây con: Dùng Monceren với liều lượng 0,3 lít/ha, kết hợp với Mospilan (0,3 lít/ha) vào thời điểm 7 ngày sau gieo để trừ bệnh cây con và trừ rệp đầu vụ nhằm hạn chế bệnh xanh lùn.
- Phòng trừ bệnh mốc trắng và đóm cháy lá cuối vụ: Dùng Anvil với liều lượng 1 lít/ha vào giai đoạn cuối vụ kết hợp với việc phun Pix lần 3 để giảm công lao động.
- Phòng trừ Rầy xanh: Sử dụng giống kháng rầy (VN01-2) kết hợp phun thuốc Oshin khi thấy rìa lá bông bị biến dạng hoặc khi có từ 1,5 – 2 rầy/lá,

10. Thu hoạch – Phân loại bông hạt

Đặc điểm nở quả và tình hình thời tiết lúc thu hoạch: Cây bông từ lúc gieo đến khi quả đầu tiên nở thường mất 100 – 115 ngày. Giống như trình tự nở hoa, đậu quả, quả bông chín từ cành dưới lên và từ trong ra ngoài. Thời kỳ đầu do đặc tính của cây và khí hậu còn ẩm do mưa, tốc độ nở quả thường chậm hơn một chút. Đợt thu hái đầu tiên khi cây có 2 – 3 quả nở và cách quả đầu tiên nở từ 10 – 15 ngày, những đợt sau chỉ cách đợt trước khoảng 7 – 8 ngày.

Khi hết mưa, nắng nhiều, nhiệt độ cao, gió lớn bông chín nhanh hơn.

- Những sai sót thường gặp khi thu hoạch bông hạt

+ Thu bông chưa nở đầy đủ: Bông nở đầy đủ là những quả bông có các múi bông bung, xốp, toàn bộ bông phủ kín quả. Quả chưa chín đủ múi bông chưa bung, còn ở dạng múi cau, vỏ quả đang còn tươi, màu xanh. Những quả bông chưa nở hết thường xơ, hạt có độ ẩm cao, nếu không phơi kịp thì dễ bị mốc, làm giảm chất lượng.

+ Thu lẫn bông múi cau, bông vàng ố, bông đen: Khi quả chín gặp mưa, bông sẽ bị thối dẫn đến múi bông không thu được, hạt bị thối lép, hoặc do ẩm nên bông bị mốc. Những loại bông này không được thu để chung với loại bông tốt vì nó sẽ làm giảm phẩm cấp bông hạt, nên để riêng.

Những điều cần lưu ý khi thu hoạch bông:

– Không để lẫn lá, tai quả, đất vào bông: Khi thu hái không cẩn thận, dễ bị dính đất, lá khô, tai quả vào bông hạt, nhất là thu hái về buổi trưa nắng, chiều, tai lá khô và giòn.

– Không để lẫn vật lạ, nhất là sợi nylon: Khi để lẫn sợi nylon (dây PP) vào bông sẽ gây khó khăn lớn cho công đoạn nhuộm màu công nghiệp, đây là vấn đề hết sức cần trọng vì ảnh hưởng rất lớn đến phẩm cấp.